

tabella kimutatás, rovatos ív
tabletta (lapos, többnyire kerek) gyógyszeradag, labdac, pogácska R
tabló festmény, kép, csoportkép; élőkép, néma jelenet, némakép
tabu szigorú vallási tilalom, sérthetlenség, szentség, tiltvány, *Be ne lépj! vmi, amihez nem szabad hozzányúlni*
taft, tafota merev selyemszövet
taksa adó, illeték; díjszabás, árszabás; díj, ár
taksál értékel, díjat, árat megszab; (meg)becsül (mennyiséget, értéket), felbecsül, becslést végez
taktika csel, cselszövés, ügyeskedés, fogás, furfang, fortély, húzás; eljárás mód, (rövid távú) kivitelezési terv, harci terv, harcászat; *harcászatban, küzdelemben a meglevő erők legkedvezőbb felhasználása a hosszú távú terv megvalósításához*
taktikus tervszerű, ügyesen kiszámított, jól időzített, fortélyos, ravasz; harcászati
taktilis tapintási, tapintással kapcsolatos, érintési
taktus ütem; tapintóérzék, tapintás, érintés
talár palást (papoké, bíráké)
talentum nagy értékű, régi görög pénz- és súlyegység
talentum kiváló szellemi képesség, tehetség, tehetséges ember; áldomány
talizmán örökös, bűvös, óvó varázsgyűrű, nyakék, karperec; szerencsetárgy, szerencseszer, varázsszer, varázskő
talján, italiano ol olasz (ember, árus)
talk, talkum zsírkő; síkpor, hintőpor
tallér ném európai pénznem, ezüstpénz
tallér kolduspénz, máriás
talni arannyal bevont nem nemes fém; tetszetős, de nem valódi; hamis, nem igazi, általán
talon letét, letétel, tartalék, szelvény, utalvány; maradék kártyák; *a kiosztás után visszamaradó v. a játékból kivont kártyák*
tamagocsi japán szeretetpótló, zsebszörny; *1995 után elterjedt: látszólag gondozásra szoruló játékszer állatok, csecsemők stb.*
tambur nagydob, dob; ~in csörgődob; hímzőkeret
tampon orv szűrőgyapot, nedvszívó gyapotdugasz, kötözőgyapot, sebgyapot; genny v. vérzés levezetésére, csillapítására
tanatológia haláltan; *halállal, annak okaival és halálközeli jelenségekkel foglalkozó tudományág*
tandem két üléses kerékpár; kétkerekes; lovaskocsi; *két egymás mögött befogott ló vontat, könnyű, kétkerekű kocsi*
tangó argentin, népi eredetű társas tánc
tangó ócskavásár, bolhavásár, kirakodó sokadalom, zsibvásár, zsidobogó
tank (üzemanyag-, más folyadék-) tartály; harckocsi
tankol feltölt, megtölt, teletölt, tölt, itat (gépkocsit) SZI
tantí *Tante* ném nagynéni, néni, nénike
tantusz játékpénz, pénzt helyettesítő érme, *amit közhasználatú, önműködő eladó gépekbe lehet bedobni; -esett a ~ hirtelen megért vmit*
tapéta falpapír, falbevonat, falszőnyeg (mintás papírból, selyemből v. más anyagból)
tapper ang nyomóka, itatós (papírnyomó)
tarhát (pénzt) kér, kérés, kéreget, kilincsel, koldul, kunyerál
tarifa díj, díjszabás
Taurus Bika (állatöv 2. jegye); → május
tautológia *nyelvt* szófölösleg, szófecsérlés, szóismétlés, szószaporítás, azonzás; *egyező, azonos jelentésű szavak felesleges, indokolatlan ismétlése;* (oktanban) azonosság, azonosan igaz állítás
taxative hozzávetőlegesen, becslés szerint; tételenként, tételesen, egyenként felsorolva, osztályba sorolva
tax-free ang adómentes, vámmentes (áru)
taxi bérkocsi, személyfuvar, teherfuvar; ~s (bér)kocsivezető, bérgépkocsis, teherfuvaros, szem-

élyfuvaros

tábla, *tabula* lat (gyúró-, sodró-)deszka; borító, fedél (könyvé); írópala, (fa-, kő-, üveg)lap, szelet; földterület (árpaföld, búzaföld); törvényhozó, ítélő testület; *rég* vendégasztal; ~~~kép~~ nagyméretű festett kép

tábláz kockákkal kirak (pl. padlót); bizonyos terjedelmű földet kockákra feloszt; ~~be~~ adósságot bejegyez a földtulajdon nyilvántartásba

tájfún forró égövi, Kelet-Ázsiában pusztító viharos forgósél

tájfún fergeteg, boszorkányszél, szélvész, szélörvény, széltölcsér

tára göngysúly

tbe → tébécé

team ang amer csapat, csoport, együttes, összhad

teátrális színpadias, színészi, színi, megjátszott, hatásvadászó, dagályos, tettetett, erőltetett

technika előállítási, gyártási eljárás, mód; *kézügy* Ar, *készség*, gyakorlat, műtudás, műtan, műszak ügyesség; *azon módszerek összessége, melyekkel az ember a természet törvényeit a maga javára alkalmazni képes*; ~i műszaki, előállítási, gyártási, gyakorlati

technikum műszaki v. valamilyen más szakirányú tanintézet

technikus (műszaki) szakember (középfokú, nem mérnöki képesítésű), műszakos

technikokrata vezető műszaki-gazdasági szakember, gépuralom híve, haszonrend híve

technikokrácia haszonrend, a közgazdaság uralma; műszaki és közgazdasági szakemberek uralma

technológia gyártástan, gyártástudomány, ipartan; gyártási folyamat, eljárás, műszaki megoldás, gépészet; *eljárások, módszerek, melyek révén nyersanyagokból ipari készítményeket állítanak elő*; ~~~transzfer~~ ipari, gyártási, műszaki eljárások hasznosítása, alkalmazása, átvitele más környezetbe (alulfejlett, fejletlen országokba)

teizmus istenhit; mindenséget megteremtő Isten létezését valló világnézet

tektonika földkéreg-szerkezettan

tele- táv-; ~~~fon~~ távbeszélő, messzehalló Ar, távhalló ML; ~üzenet távzó (katonai); ~~~gram~~ távirat, sürgöny; ~~~gráf~~ távíró (készülék); ~~~kommunikáció~~ távközlés (hang/képhíd, távbeszélő, levelezőgép, villámlevelezés, világháló); távközléstan; ~~~vízió~~, ~~tévé~~ képcsatorna MA, képhíd MI, képsugárzó adó, távkép adó, távvetítő, képláda BL, képvevő GyP; ~~~x~~, ~~teletype-exchange~~ ang fn távgépíró (szolgálat), (távbeszélő)távirat; → ~~fax~~

teleológia kiteljesedéstan; *olyan eszmerendszer, miszerint a természetben minden egy előre megszabott kiteljesedés felé halad az isteni szándék szerint*

telepátia alvalátás, messzeérzés, távérzékelés, távérzék, távérzés SzF; *azon képesség, hogy vki érzékfeletti módon tudomást képes szerezni mások érzéseiről, gondolatairól*

teleszkóp csillagászati távcső, messzelátó; *közl* lengéscsillapító

tell-star amer hírbolygó

tematikus tárgykör szerint rendezett, csoportosított

temperamentum vérmérséklet, természet; elevenség, élénkség

temperatúra hőmérséklet, hőfok; *orv* testhőmérséklet, láz

temperált mérsékelt, állandó, szabályozott hőmérsékletű

templom egyház; *a latinositás előtt ez volt eredeti magyar neve!*, istenháza, úrháza, székesegyház, imaház; ~~~szolga~~ egyházi, egyházzsolga, harangozó

tempó iram, sebesség, lendület ütem; ~s léptes; ~t ~~diktál~~ meghatározza, megszabja, megválasztja az ütemet, iramot, sebességet

tendál irányul, vmire törekszik, hajlandóságot mutat vmire; ki akar lyukadni vmire (beszédben)

tendeneia hajlam, irány, irányzat

tendenciózus elfogult, részrehajló, rosszindulatú, elferdítő, irányzatos, szándékolt, szándékos

tender versenytárgyalás; *előzetes írásbeli árajánlat vmely nagyobb szabású munka elvégzésére v. termékek beszerzésére, szállítására egy előzetesen meghatározott összeg fejében*; kíséző segédhajó; vasúti szerkocsi; ~~~eztet~~ versenyeztet

tenisz ütősdí; ~~~rakett~~ kiverő N

tenor hős hang; *a legmagasabb és legvékonyabb férfihang*; ilyen hangú énekes

tenor hanghordozás, hangmodor, hangnem, hangvétel
teokrácia egyházuralom, papuralom, papkirályság; *olyan rendszer, melyben az egyház ill. a papok uralkodnak*
teológia hittudomány, istentan, tanítás az istenségről; hittudományi főiskola
teológus hittudós, hittan tanár, papnövendék
teoretikus elméleti, elvont
teória elmélet, elképzelés, gondolat, elgondolás, nézet
terasz, terrasz nagyobb foktér; lapos háztető; házelő; kerti helyiség; vendéglő, kávéház előtti elkerített járdarész; *vízszintes v. enyhén lejtős, egymás fölött elhelyezkedő, gyakran lépcsőzetes földterületek egyike*
terápia gyógyítás, gyógyászat, gyógyászati eljárás, kezelés
termál gyógyvízzel, hőforrással kapcsolatos; ~**forrás** hőforrás, meleg forrás; ~**fürdő** gyógyfürdő; ~**víz** hévíz; gyógyvíz
termikus hő-, hővel kapcsolatos; hő hatására bekövetkező
terminál végállomás (messzejáratú társaskocsiké, vonatoké); érkezési, indulási csarnok (repülőterre); felhasználógép; *a használt és a központi számítógépet összekötő berendezés*
terminológia nevezéktan Bll, szakszókincs, szakkifejezések, szaknyelv, műnyelv
terminus szakkifejezés, műszaki v. tudományos műszó; határnap, időpont
termo- *előtag* hővel, hőmérséklettel kapcsolatos; ~**dinamika** hőtan, hőátalakulástan; ~**méter** hőmérő, lázmérő, (hő)fokmérő; ~**sz** hőpalack, hőtároló (edény); ~**sztat** hőszabályozó (rendszer); *vmely zárt tér hőmérsékletét önműködően a kívánt hőfokon tartó berendezés*
terpentin festékhígító, fenyőnedv, fenyőolaj; *fenyőfajták gyantás nedve és az ebből készített olaj*
terrakotta píragyag
terrarium üvegalitka, üvegláda; főleg kis kétéltűek, csúszómászók tartására
territórium (felség)terület, vidék
terror rémuralom egyén, csoport, tömeg v. ország felett, hatalmaskodás, kíméletlen, rémületet keltő eljárás; ~**ista** merénylő, erőszakos, gyilkos támadó; *a közérdek nevében erőszakot, rémtetteket elkövető személy; ~izát* megfélemlít, rémületbe ejt; *fenyegetésekkel, erőszakoskodással, elnyomó intézkedésekkel megrettent, rettegésben tart; ~izmus* rémuralom, szervezett erőszakoskodás, rémtettek, rombolások, megfélemlítések (egyres csoportok ellen és más csoportok érdekében)
testamentum végrendelet, hagyaték; → Ótestamentum, Újtestamentum
testát örökül hagy, hagyatkozik, végrendelkezik
teszt képesség vizsgálata, észvizsga; *tudás v. személyiség vizsgálatára szerkesztett feladatsor; dolgozat, zárthelyi vizsga; ~et* megvizsgál, bevizsgál, felmér (vmi kikísérletezett módszerrel, kérdőívvel), ellenőriz; ~**elés** vizsgáztatás; kivizsgálás (vmely anyagé), vizsgálat (megadott mérőszámok v. szempontok alapján)
tetanusz *orv* merevgörcs, meszkór, dermesz, dermenet U; *fertőzésből eredő súlyos betegség*
tetralógia négy részes mű; *egy gondolatból fakadó, de négy önálló részből álló regény, szomorújáték v. zenés színjáték sorozat*
textil, textília kelme, szövet, anyag (ruha, függöny)
textúra szövet, szövedék, szerkezet, térbeli elrendeződés (kőzetben, műanyagban)
tébécé gümőkór, (főleg) tüdővész
tégely csésze, tálka
téka könyvtár, könyvvállvány, fali könyvtároló; tok, tartó, táska
téma alapeszme, alaptétel, vminek az alapgondolata, eszméje, tárgya (beszédé, irodalmi alkotásé); tárgykör, írásbeli feladat; zenei gondolat; ~**kör** kérdéskör, tárgykör
tévé → televízió
tézis (bebizonyítandó) tétel, tantétel, vitatétel
tiara pápai korona; az ókori perzsa császárok fejdíszé; a római pápa hármaskorona
tie *ang* önkéntelen (arc)izomrángás, kényszermozgás
tigris kaplan CzF

tikett jegy, belépőjegy, tétjegy (lóversenyen), utalvány
tilde hullámjel (spanyolban: ñ = ny)
tipikus jellegzetes, jellemző, szokásos, megszokott, vmely általános képbe illő, fajképi
tipi szögszorító, csavarszorító, v. beágyazó, fa- v. műanyag dugó, csavar foglalat; dudor, púp, kis daganat
tipográfia nyomdászat, könyvnyomtatás, kiadványtervezés, nyomdai tervezés; vmilyen kiadványban nyomdai előírások összessége
tipológia jellegtan VJ; alak, tárgy v. más jellegek szerinti osztályozás
tipp fogadás, javaslat, jóslat, tanács; *vmely mérkőzés, verseny, vetélkedés várható kimenetelére vonatkozó ötlet*; ~et találgat, fogad vmire
tirannizál zsarnokoskodik vki fölött, önkényeskedik vkivel, elnyom vkit
tirannus egyeduralkodó, önkényúr, kényúr, kiskirály, elnyomó, zsarnok
tiráda szóáradat, ömlengés, szóvirágokkal teletűzdelt dagályos beszéd, hosszú, egyszemélyes, szenvedélyes beszéd, szónoklás
tiszizik darvadozik; étkezés után fehér asztalnál, bor mellett elbeszélget
títán óriás, szellemóriás; *rendkívüli tehetségű, hatalmas alkotóerejű ember*
titulát címez, szólít, nevez
titulus cím, állással, társadalmi osztállyal járó tiszteletnév, megszólítás; jogcím, ürügy
tivornya *lat* dorbézolás, lakmározás, mulatozás, vigalom, vigasság, dáridó, dínom-dánom, eszem-iszom, ivászat
tífusz hagymáz, forróbetegség, forróhideg; *súlyos fertőző betegség, mely a vékonybelek fekélyes gyulladásával, hasmenéssel, magas lázzal jár*
típus fajta, válfaj, féleség; gyártmány; jellemző alak v. kép; betűfajta; lenyomat, mintakép, példány; ~ű vmilyen jellegű, vmi fajta, -szerű, -féle, vmihez hasonló
toalett divatos női öltözet, öltözködés; öltöző, mosdóhelyiség, illemhely
tobák pordohány
tolerancia (másság v. eltérés) tűrése; türelem, türelmesség (mások hitével, véleményével kapcsolatban), béketűrés; *orv* tűrőképesség; *ker műsz* tűrés, tűréshatár
tolerál eltűr, megtűr, elvisel, kibír, kiáll, elszenved, elnéz, enged, hagy
toleráns tűrő, türelmes, engedelkeny, megértő, elnéző, előítélet mentes, méltányos, szelíd, békés, békeszerető
tolmács fordító, magyarázó, értelmező
tombola (tárgy)sorsjáték, nyereménytárgyak kisorsolása, nyereményjáték, nyereményszelvény
tomográfia *orv* rétegfelvétel, rétegtkép
tonzúra pilis, papkoszorú; *a római egyházban a pap fejbűbján leborotvált kerek hely*
topless félmeztelen, felül meztelen (csupasz, póre v. felül semmi) csupasz mellű MA, mezítmell MI; *a melleket fedetlenül hagyó női fürdő v. estélyi ruha*
topográfia helyrajz, vmely terület leírása; *a föld felszínének felméréseivel, ábrázolásával foglalkozó tudományág*
torna (test)edzés, testgyakorlat, testnevelés, bajvívás, (lovagi) harci játék
tornae előtér, házelő, könyöklő, fedett folyosó
torpedó irányított víz alatti lövedék, süllyesz ML, robbantyú TG
torreador bikaviadalo, bikaharcfi MA
tortúra kínvallatás, kínfaggatás, kínzás, gyötrelem, gyötrés, szorongatás, sanyargatás, (kín)szenvedés; elhúzódó, hosszú, kellemetlen folyamat, eljárás
torzó végtagok, esetleg fej nélküli csonka v. csonkított szobor, töredék v. félbemaradt, hiányos, befejezetlen, mű, csonka test, csonk
totalitárius egyeduralkalmi, parancsuralkalmi, korlátlan v. teljes hatalmon alapuló (állam, intézkedés)
totalizátor tétőr
totalis egész, egyetemes, összes, teljes; ~ **háború** semmit nem kímélő, teljes, (mindent) átfogó háború
totem ojgon (ős onogur szó), törzsős, nemzetségi ős, megtestesült ős; *ezt ábrázoló kép, szobor,*

bálvány; természeti népeknél ősnak tekintett és tisztelt állat v. növény; ~izmus az állatban v. növényben megtesült ősök vallásos tisztelete

tot sicher *ném* teljesen biztos, bizonyos, kétségtelen

toxikus mérgező, mérget tartalmazó, mérgezett, mérgezésből származó

toxin mérgező anyag, mérgező ML; szervezetbe jutott v. ott termelődő mérgező

tókatív, talkative *ang mn* beszédes, bőszavú, bőbeszédű, nyelves, fecsegő, csacsogó, szószaporító, szószátyár, cserfes

tónus hangárnyalat, hanghordozás, hangszínezet, hangnem, a társalgás hangja; fény- v. színfokozat, színárnyalat; *orv* az érrendszer rendes feszenye; *az izmok rendes nyugalmi feszült állapota, ami biztosítja a törzs tartását*

tószét áldomás, fölköszöntő, pohárköszöntő

tótumfaktum mindenek, vkinek a jobbkeze; mindennek a mozgatója, mindentudó, főokos, minden lében kanál; → faktótum

traces, trices-traces tereferere, csevegés; ~~~ol~~ tereferél, cseveg, fecseg, locsog, csácsol N

tradíció hagyomány, régi szokás, szellemi örökség

trafik (dohány)bolt, (dohány)áruda; ~~~es~~ szivarárus, dohányárus

trafikál fortélyoskodik, fondorkodik, ravaszskodik, ármánykodik, cselez; fecseg, társalog

tragédia szomorújáték, végzetjáték PSz; borzalmas, gyászos, szomorú esemény, nagy szerencsétlenség

tragika hősnő, női főszereplő (egy szomorújátékban)

tragikum megrendítő, megrázóan gyászos mozzanat; *olyan helyzet, melyben egy emberi nagyság szükségszerűen elbukik*

tragikus megrendítően, megrázóan szomorú; váratlan és gyors bekövetkezésével megrendítő (halál v. más esemény); végzetes, gyászos (tévedés, hiba)

trajektória pálya, röppálya; pont v. test által leírt görbe

trakta, traktamentum lakoma, bőkezű vendéglátás, kínálat, dínom-dánom, eszem-izsom

traktál megvendégel, jóltart, bőségesen etet-itat; érdektelen beszéddel terhel

traktor mezőgazdasági vontató, erőgép, vonógép, vonogó, vontós ML

traktus (út)szakasz; épületrész, épületszárny, toldalék; *orv* bélszakasz

trambulin ugródeszka

trampli tenyeres-talpas, nagy darab, nagy testű, otromba, ormótlan, esetlen, nehézkes mozgású (nő)

trancsíroz felvagdál, vagdos, darabol, metél, aprít, szabdal, szeletel, főlszel

transz révület, révülés MAd, rület R, réh R, önkívület, elragadtatás, bővület, ígézet; → eksztázis

transzcendens érzékfeletti, érzéktüli, észtüli, túkelő U, megfoghatatlan, földöntüli, természetfölötti, túlvilági, magasabbrendű, a megismerés határain túli

transzfer átvitel, átadás, áttétel, átrakás, továbbítás, áthelyezés, átszállítás, átfuvarozás; *az utas átszállítása a repülőtérrel szállodájába, másik repülőtérre v. máshova; pénzáttalás*

transzfiguráció Krisztus színeváltozása; átváltozás

transzformál átalakít, átváltoztat, átdolgoz, megmásít, módosít; váltóáram feszültségét megváltoztatja

transzformátor, trafó áramátalakító, feszváltó

transzfúzió (vér)átömlesztés

transzparencia átláthatóság, áttetszőség

transzparens *fn* (áttetsző, átlátszó, világító) hirdetés, kép v. felirat; jelmondatos (hordozható) hosszú, széles papír- v. szövetszalag; *mn* átlátszó, átlátható; ~~a politikusok ~ek lettek~~ átvilágították a közéleti szereplők vagyonyhelyzetét, múltját

transzplantáció átültetés, szervátültetés

transzponál zeneművet más hangnembe áttesz; titkosított szöveget közérthető szövegre fordít; más környezetbe áttesz, áthelyez

transzport szállítás, fuvarozás; fuvar, szállítmány; átvitel (könyvelésben); ~~~ális~~ fuvarra, szállításra vonatkozó

transzverzális átlós, haránt irányú, keresztben álló, átszelő, a haladás irányára merőleges, ösz-

szekötő

- transzvesztitizmus** egyfajta nemi eltévelyedés; *kóros vágy, szokás a másik nem ruháinak viselésére*
- tranzakció** ügylet, vállalkozás, főleg nagyobb szabású pénz v. bankügylet, művelet, szerződés, tárgyalás
- tranzit** átmenő, az országon keresztül haladó (áru, forgalom); *~ív nyelvt* tárgyas v. átható ige
- tranzitórikus** átmeneti, ideiglenes
- trapéz** függő v. lengő nyújtó, lengőhinta, kötélhinta; *négyszög, melynek csak két egyenközü oldala van*
- trapp** *ném* ügetés, poroszkálás
- trapper** *amer* csapdász ML
- traszológus** nyomtani szakértő; *a bűnöző által akaratlanul hátrahagyott nyomok alapján annak kilétét felderítő nyomozó*
- trauma** megrázkódtatás, ártalom, bántalom, csapás, károsodás, megrendülés, (lelki) sérülés; *~tikus megrázkódtató, sérülést okozó; ~tológia* baleseti sebészet; *a sebészetnek a sérülésekkel foglalkozó ága*
- traverz** keresztgerenda, kereszttrúd, kereszttartó
- trágár** durva, közönséges, vaskos, goromba, ízetlen, útszéli, mocskos, ocsmány, disznó, malac, szabad szájú, szemérmetlen, szeméremsértő, sikamlós
- trágya** (*Đreck* *ném fn*) ganaj, ganaj, ürülék
- trhány** *szlovák* gondatlan, hanyag, felületes, nemtörődöm, kényelemszerető, henye, lomha, ráérő, renyhe, lusta, rest, tunya, rendetlen, elhanyagolt, hasznavehetetlen, düllenes ML, taráta N
- tremuláns** *nyelvt* pergőhang
- trend** fejlődési irányzat, főirány, irányadó áramlat
- treníroz** edzést tart, versenylovat begyakoroltat, betanít, idomít, szoktat
- trepanál** csontot, koponyát lékel
- Treppenwitz* *ném, esprit d'escalier* *fr* késő ötlet, utóötlet, kapuötlet (elmenőben)
- trezor** kincstár; vértezett, biztonsági acélbútor, láda
- trécsel** tereferél, licseg-locsog, fecseg, csacsog, cseveg
- tréffi** *jiddis* gyanús, nem megbízható; silány, gyatra, ócska, vacak; tilos, tiltott; zsidó vallás előírásainak nem megfelelő (étel)
- tréler** jármű; pótkocsi, utánfutó, *mely vontatóból és lapos rakfelületű teherhordó részből áll*
- trémázik** remeg, aggódik, fél, izgul, szurkol
- tréner** edző, versenyedző, kiképző
- tréning** edzés (főleg testnevelésben); tanítás, tanulás, előgyakorlat, felkészülés folyamata
- tribün** (szónoki) emelvény, lelátó
- trigonometria** szögfüggvénytan; *a mértannak egy ága, mely a szögfüggvényekkel és azok alkalmazásával foglalkozik*
- trikolor** háromszínű (nemzeti) zászló
- trikornis** hónkalap
- trikó** kötött szövet, ebből készült ruhadarab; mez; *testedzők, úszók testhez álló öltözete*
- trilla** hangpergetés; *két szomszéd hangnak gyors pergetett változtatása, és többszörös ismétlése, hullámként föl-alá szálló rezegtetése*
- trilláz** *tircsel* N (pl. pacsirta)
- trilógia** hármas, háromrészes mű; *tárgyánál fogva szervesen összefüggő három önálló részből álló irodalmi, színpadi, zenei mű*
- trimeszter** három hónapos, azaz negyedéves időszak, időtartam; *pl. a tanév egyharmada (egy-egy külföldi oktató intézetekben), harmadév, évharmad*
- trió** hármas; *pl. három hangszerre írt zenemű*, (ilyen művet előadó) művészegyüttes
- tripla** háromszoros, hármas
- triumfál** diadalt ül, győzelmet arat; diadalmaskodik, diadalmenetet tart, győzelmében ujjong, győzelmével hivalkodik; *~is* diadalmi, diadalt ünneplő, győzedelmes
- triumvir** harmadúr; *~átus* három férfi szövetkezése vmi tevékenységre, háromtagú testület; *az ókori*

Rómában három férfiú, aki a legfőbb hatalmat gyakorolta a birodalomban
triviális közönséges, útszéli, parlagi, alacsony, közkeletű, köznapi, elcsépel, elkoptatott, lapos; egyszerűen bizonyítható

trol, **trolibusz** sintelen, közkocsi, villanyjárgány; *felsővezetékes, fennáramú villamos hajtású társaskocsi* KD

trombita fúvóhangszer, mely különbözik a harsonától és a kürttől is

trombózis érelzáródás; vérrög képződése; *a vér rögösödése, megalvadása a vérpálya vmely részében*

tromf a más színeket ütő kártyalap; döntő érv, fölényt, győzelmet jelentő lépés

tropa nagyon fáradt, kimerült

tropára megy tönkre megy

troposzféra föld menti légkör; *a földi légkör legalsó rétege, melyben az időjárási jelenségek lezajlanak*

trotti agyalágyult, balfácán, balfék, bamba, bárgyú, gyámolatlan, együgyű, ügyefogyott, ügyetlen, hülye, mamlasz, málészájú, mulya, totyakos

trófea győzelmi jelvény, emlék; vadászemlék, hadi martalék, diadalemlék

tróger *ném* alkalmi, szakképzetlen szállító- v. rakodómunkás; mihaszna, semmiházi, faragatlan, senkiházi, semmirekellő alak, léhűtő, naplopó, ingyenélő, széltoló, csirkefogó, csibész, kópé, gézengúz

trón(us) királyszék, fejedelemszék; *(mennyezetes) emelvényen elhelyezett díszes karosszék uralkodó v. magas egyházi személy számára; ~örökös székutód*

trópusi déli, délszaki, forró égövi, heveségövi CzF

tröszt vállalatok együttműködése, szövetsége (verseny kiküszöbölése végett)

trubadúr dalnok, (vándor)énekes; *az eszmei szerelmet és lovagi erényeket megéneklő dalnok a 11-13. században Nyugat-Európában*

trubadúr lovas, lovagias udvarló, epedő szerelemről éneklő költő

trucool duzzog, makacskodik, megköti magát

trunk *ang* szuszék N, rakhely (kocsiban)

trupp színházi társulat; csapat, katonai egység; csoport

trükk csel, csíny, ravasz fogás, fortély, furfang

tsunami (*japán*), **csunami** szökőár

tubák dohánypor, tüsszentő

tuberkulózis → tébécé

tubus kencetok, kencecső; *kupakkal ellátott műanyag cső, (hajlékony) fémcső*

tueat *ném* tizenkettő, jó néhány, sok, csomó

tumor daganat, rák; előfene, kinövés

tumultuózus zajosan, izgatottan kavargó, zűrzavaros, csődülettel járó

tumultus zajos csődület, tolongás, tülekedés, kavargás; sokadalom, tömeg, zsúfoltság; háborgás, zavargás, forrongás

tunika ingruha VJ; *az ókori rómaiak ingszerű alsóruhája; csípőig v. kissé lejjebb érő zárt ing, esetleg övvel*

tupíroz felborzol, felfésül (hogyan dúsabbnak lássék)

turbán török süveg, kontyos főveg; *mohamedán népeknél szokásos hosszú kendőből csavart, kúpos alakú fejfedő*

turbina örvénygép MI; gáz- v. vízajtómű, örvényhajtómű GyP, forgony, sugárhajtómű; *áramló anyag (víz, gőz, gáz) erejét használó gép, régebben lapátszerkezet mozgatása révén*

turf lóverseny

turista természetjáró, világjáró; kiránduló, barangoló MI, látogató, idegen, külföldi

turisztika, **turizmus** természetjárás, barangolás, országjárás, utaztatás; idegenbe látogatás, világjárás; idegenforgalom

turkológia török tudomány, töröktan; *török nyelvű népek műveltségével, nyelvével foglalkozó tudomány*

turné, tournée művész-, hangversenykörút

turnus forduló, menet, kör; (idő)szakasz; váltás, egymást követő v. váltó (munka)csoport, műszak

turpisság csalafintaság, csalárdság, csíny, kópéság, fondorlat, furfang, ravaszság

tus zuhany; találat (vívásban); két vállra fektetés, kétváll (birkózásban); kocc; *biliárd golyójátékban golyók érintkezése; zenei éljenzés, üdvzene; a zenekar harsány, rövid ideig tartó, üdvivalgásként ható játéka; festék, rajzfesték; rajzolásához, díszítő íráshoz használt, kitörölhetetlen író- és festőanyag*

tutor gyám, gyámolító, pártfogó, védő személy

túra kirándulás, körutazás, hosszabb gyaloglás, barangolás

tüchtig *ném* alapos, gondos, rendes, szorgos

türkiz *fn* világoskék v. zöldeskék, átlátszatlan féldrágakő; *mn* ebből készült v. ezzel készített